MERYEM BAYRAM (°1981)

In de artistieke praktijk van beeldend kunstenaar, scenograaf en curator Meryem Bayram vormt de dialoog een belangrijke component. Met pure, eenvoudige materialen en vormen creëert ze een eindeloze ontmoeting en transformatie tussen lichaam en ruimte.

De interactie tussen menselijk lichaam, ruimte en eenvoudige materialen manifesteert zich al in tweeduizendenvijf, het jaar waarin Meryem Bayram afstudeert.[1] Een publieke interventie, *Binding the streets*, verbond verschillende straten in Istanboel met elastieken. Elkaar kruisende lijnen in de publieke ruimte daagden de voorbijgangers uit om zich over en tussen de gespannen elastieken te bewegen: eenvoudige handelingen met een onvoorspelbaar karakter. De performance, het spanningsveld, met en de rol van de objecten, lopen als een rode draad doorheen haar werk. Een werk kan zich ontwikkelen binnen een beeldende kunstcontext, maar evengoed op een theaterpodium.

Voor *Periphery*, een groepstentoonstelling in Kunsthal Extra City, werden in tweeduizend eenentwintig een aantal kunstenaars uitgenodigd om in dialoog te gaan met de symbolisch geladen ruimte van het voormalige Dominicanenklooster.[2] Meryem Bayram koos voor de uitvoering van haar artistiek project de verborgen gang die in het verleden door de monniken werd gebruikt om naar de kapel te gaan. De op gelijke afstand geplaatste houten cirkels dagen het perspectief van de lange smalle gang uit. Tegelijkertijd visualiseren de tussen de muren geklemde cirkels de maten van de gang. Voor de geometrische component die alomtegenwoordig is in het werk van Bayram, laat ze "*zich inspireren door de geometrische principes uit de architectuur en traditionele manieren om land te meten*."[3] Geometrie betekent ook letterlijk de aarde meten. De installatie, *Tertius, quartus and sextus*, krijgt natuurlijk licht van de bestaande koepels. "*In het daglicht ervaren we de puurheid van de houten cirkels, ondersteund door een subtiele lichtinstallatie. In de schemering activeert de lichtinstallatie de geometrische vormen op het ritme van de tertius, quartus en sextus; geluidstonen die door oude steenhouwers werden gebruikt als meetinstrument*."[4]

De kunstenaar laat zich steeds leiden door de ruimte. In de kelder van een voormalig communistisch gebouw in Sofia, Bulgarije, ontstond *Eponymous Object Sequences*. De ruimte - met boeiende gebruikssporen en een met tweeëntwintig gaten doorboorde steunmuur - intrigeerde Bayram en bracht een dialoog op gang. Buizen van staal, koper en messing, objecten die verweesd achtergebleven waren in de kelder, maken de perforaties in de muur zichtbaar. Een ritmisch spel componeert de ruimte met verschoven, gemanipuleerde lijnen.

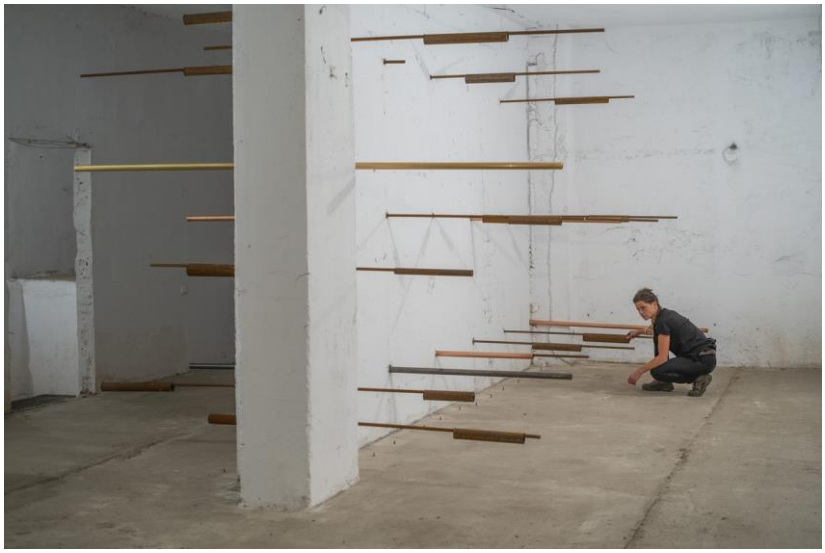
---

[1] De kunstenaar studeerde beeldhouwkunst aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen en scenografie aan de Posthogeschool voor Podiumkunsten in dezelfde stad.
[2] https://extracitykunsthal.be/en/exhibitions/periphery
[3] Begeleidende tekst bij de installatie in de groepstentoonstelling Periphery, Kunsthal Extra City, Antwerpen.
[4] Ibid.

De variaties in lengtes maken dat er van bovenaf gezien op de uiteindes van de staven, verschillende sequenties van halve cirkels ontstaan.

Tertius, quartus and sextus, 2022, foto: Danielle Wuyts

Eponymous Object Sequences, 2022, foto: Michail Novakov

Van tweeduizend en zes tot tweeduizend achttien was Bayram verbonden met het theatercollectief OnderHetvel. Vanuit deze samenwerking ontstond onder andere het project *Autonomous Scenografie*. Bij een theaterproductie wordt meestal vertrokken van een vastgelegd narratief of scenario. Bayrams methodiek vereist een heel ander uitgangspunt en vormt dan ook een uitdaging voor de spelers. Pure, geometrische basisvormen uit vlak karton, een kant onbewerkt en de andere kant zwart, vormen het modulair materiaal. De scenografische elementen worden doorheen de voorstelling gemanipuleerd. Een spel van ontvouwen, verschuiven en verplaatsen. Eenvoudige handelingen die het menselijk lichaam verbinden met de objecten. Eindeloze mogelijkheden van tweedimensionale geometrische patronen worden gevormd en ondergaan eveneens een transformatie naar driedimensionale vormen. Een ruimte in een ruimte zonder grenzen. "*In een gevoelig maar suggestief spel van vormen worden ruimtes, objecten en werelden opgezet die onthullen in hoeverre onze perceptie van de werkelijkheid wordt bepaald door persoonlijke associaties*."[5]

Voor *FOURFOLD Autonomous scenografie* (2016) nodigde ze beeldend kunstenaar Guy Rombouts (°1949) uit. Rombouts ontwikkelde samen met Monika Droste (1958-1998) het *Azart*, een alfabet waarbij de letters zichtbaar worden gemaakt met visuele elementen. De tekens bestaan uit lijnstukken en corresponderen met een omschrijving die begint met een letter van het gewone alfabet.[6] Met de beeldtekens worden woorden geschreven. De woorden kunnen op heel diverse manieren gevormd worden, zowel twee- als driedimensionaal. Onbelemmerd wat materiaal of formaat betreft. Het *Azart* vormt een

[5] https://www.meryembayram.art/works/autonomous-scenography-performance-2014/

[6] Elke letter wordt bovendien gekoppeld aan een kleur. Bijvoorbeeld: C, curve, citroengeel; R, ruit, roze; Y, Y-as, Yucagroen.

speelruimte, net als de variaties en transformaties van de objecten die bij Bayram het uitgangspunt vormen voor een ontmoeting tussen lichaam en ruimte. De voortdurend veranderlijke scenografie in *FOURFOLD* bestaat uit vijftien houten platen, vierkantig en driehoekig, een groot vel papier met vouwlijnen, een aantal elementen in honingraatkarton en een licht. Een woordeloze dialoog tussen twee kunstenaars waar ook elementen van het *Azart* van Rombouts insluipen.

Samenwerking vormt een belangrijk gegeven in haar werk: van licht- en sounddesigners tot kunstenaars, choreografen of theatermakers.[7] Of het nu gaat om zelf opgestarte projecten of projecten in opdracht: de objecten vormen steeds het vertrekpunt, een constant spel en onderzoek naar de oneindigheid van de mogelijkheden, gecomponeerd of geïmproviseerd.

Danielle Wuyts

WEBSITE

https://www.meryembayram.be/

NU TE ZIEN

Periphery, groepstentoonstelling Kunsthal Extra City, Provinciestraat 112, Antwerpen, 07/05/2021 – 31/12/2023

BRONNEN

Lezing 21/04/2023, AcademieBruggeDKO, Cultuurzaal Biekorf

https://www.meryembayram.be/

https://extracitykunsthal.be/en/exhibitions/periphery

[7] Zo werd ze bijvoorbeeld in 2017 uitgenodigd door Wim Van de Keybus/ Ultima Vez om de scenografie uit te werken voor *Mockumentary of a Contemporary Saviour*. Een jaar eerder, in 2016, ontwikkelde ze scenografische elementen voor *Nachtelijk Symposium*, een bewerking van het toneelstuk geschreven door Eric De Volder (1946-2010).